

ПРИЙОМИ ВІДТВОРЕННЯ ХУДОЖНІХ ЗАСОБІВ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ «ВЕЛИКИЙ ГЕТСБІ» Ф. ФІЦДЖЕРАЛЬДА

Пушкар Тетяна Миколаївна

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри англійської філології
та перекладу

Лукашенко Тетяна Миколаївна

Студент 4 курсу бакалаврату
ЖДУ ім. Івана Франка, факультет ННІФ
м. Житомир, Україна

Анотація: Перекладач може зіткнутися з труднощами відтворення мовних та культурних характеристик тексту оригіналу у тексті перекладу, адже він має передавати слово і думки першотвору. Актуальність вивчення прийомів передачі стилістичних засобів мови обумовлена складністю сприйняття читачем змісту та основної ідеї перекладеного тексту.

Ключові слова: художній текст, мова перекладу, мова оригіналу, стилістичний засіб, метафора, епітет, перекладацькі трансформації.

В сучасному світі художній текст розглядається як мовний феномен, справжній художній світ. Феноменальність художнього тексту полягає в тому, що в ньому відображається модель дійсності паралельно з моделлю вигаданого автором світу. Художній текст є системою, яка має власну мету і завдання, та представляє собою і порушення цієї системи [1, с. 65–79]. Парадоксальність такого судження зумовлена тим, що художній текст представляє собою систему закодованих сенсів, які кожен читач інтерпретує власним чином.

Перекладаючи художній текст з іноземної мови українською, перекладач, як правило, стикається з цілим рядом труднощів. В теорії перекладу художніх текстів існує наступна думка: оригінал художнього тексту, спочатку написаний для читачів своєї мови, володіє своїми національними особливостями і характеристиками, які характерні тільки для цього народу, практично не може

бути абсолютно точно відтворений мовою іншого народу [2, с. 42].

На відміну від перекладів, наприклад, наукових текстів, переклад художніх творів можна повною мірою порівняти з мистецтвом, чиїм завданням є не букввальна передача тексту, а щось більше. Складність перекладу художніх текстів можна пояснити специфічними способами відображення світу в різних мовах і відмінністю культур, до яких належать мови перекладу та оригіналу, з огляду на це дослівний переклад часто не в змозі передати всю глибину художнього твору. Не завжди перекладач в змозі якісно перекласти художній твір, так як часто перекладачеві доводиться не стільки репродукувати текст на іноземній мові, скільки створити його заново, попередньо всебічно осмисливши оригінал [3, с. 69].

З метою аналізу особливостей застосування прийомів відтворення художніх засобів в українському перекладі роману «Великий Гетсбі» Ф. Фіцджеральда, наведемо приклади таких художніх засобів та їх перекладу в українському варіанті роману. Метафору *endless drill of police* [6] було відтворено засобами словосполучення *нескінченна метушня поліцейських* [4]. «*Endless drill of police*» – вираз, який являє собою конструкцію of-phrase, коли ознака з'єднується з певним словом. Ознака з'єднується з обумовленим словом. Пряме значення «*drill*» – дриль, свердло [5]. Автор порівнює поліцію і наполегливий звук свердління, від якого не можна сховатися. У цьому відбивається іронічне ставлення автора до того, що відбувається після смерті головного героя. При перекладі, перекладач застосовує неметафоричний переклад, опускаючи метафору. Замість метафори застосовано лексему *метушня*.

Розглянемо також застосування і переклад епітетів у романі Ф. Фіцджеральда. Варто зазначити, що Ф. Фіцджеральд часто використовує у своєму творі епітет, який будується за принципом: noun + of + noun [6]:

At 158th Street the cab stopped at one slice in a long white cake of apartment-houses [6].

На 158 вулиці таксист зупинився в кварталі багатопверхових будинків,

які були схожі на один **довгий шматок білого бісквітного кексу** [4].

Епітет *a long white cake of apartment-houses* складається з іменників, автор проводить паралель між двома предметами, порівнюючи їх між собою. Автор не випадково використовує акцент на білому кольорі в цих двох прикладах. Білий колір є одним із найважливіших кольорних мотивів у романі. Речі, які є білими, асоціюються з багатством і привілеями. У вітальні сім'ї Б'юкененів, окрім стелі, схожої на білий весільний торт, є білі французькі вікна та фіранки, які описуються як «білосніжні прапори». При перекладі, перекладач застосовує трансформацію перестановки, з огляду на те, що порядок слів метафори було змінено відповідно до вимог української граматики та синтаксису.

Таким чином, можна зробити висновок про те, що переклад стилістичних засобів художніх текстів вимагає від перекладача застосування перекладацьких перетворень – трансформацій, засобами яких досягається адекватність перекладу художнього тексту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Баран Є. Літературне дев'ятдесятицтво: істерія й історія. *Березіль*, 2000. № 3–4. С. 182–185.
2. Боева О.Д. Способи перекладу авторської метафори в художньому тексті. Філологічні науки. питання теорії і практики. *Грамота*, 2014. № 4 (34). Ч. 3. С. 41–44.
3. Кияк Т. Р. Теорія та практика перекладу (нім. мова). Підручник для студентів вищих навчальних закладів. / Т. Р. Кияк, О. Д. Огуй, А. М. Науменко. Вінниця: Нова книга, 2006. 592 с.
4. Фіцджеральд Ф. С. Великий Гетсбі. URL: https://www.ukrlib.com.ua/world/print_it.php?tid=1164
5. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/>
6. Fitzgerald F.S. *The Great Gatsby*. Wordsworth Editions Limited, 2001. 234 p.